

Daniël Giltay Veth: laveren tussen onderkant en oneindigheid

Hij is de oprichter en directeur van Koersvast, een gespecialiseerd uitzend- en detacheringbureau voor langdurig werklozen. Een eigenzinnig sociaal werker die zijn tijd ver vooruit is. Door weerstand en onbegrip lichtte hij het anker en zwierf ruim twee jaar met zijn zeilboot langs de zuidkust van Europa, om met nieuwe moed terug te keren. Een portret van Daniël Giltay Veth (49).

Hij komt uit een gezin dat van huis uit betrokken is bij de onderkant van de samenleving. Vader is directeur van de sociale dienst; moeder zit in het maatschappelijk werk. Daniël gaat al op jonge leeftijd vrijwilligerswerk doen in de Wereldwinkel en bij de sociale werkvoorziening. Zijn keus voor de Sociale Academie in 1975 is dan ook naar eigen zeggen "een genenkwestie". Na de Sociale Academie opleiding

wordt hij buurthuiscoördinator; daarna start zijn bliksemcarrière in het welzijnswerk. Als hij 27 jaar oud is, wordt hij directeur van een welzijnsinstelling, stichting de Vaart in Amsterdam-West. Vervolgens heeft Daniël Giltay Veth het tij niet mee. Het is begin jaren '80. Het kabinet Van Agt lanceert Bestek '81, die de grote afbraak van het welzijnswerk belooft. Stichting De Vaart ligt frontaal in de vuurlinie.

Daniël: "Veel van wat ik deed werd onder mijn handen afgebroken en wegbezuinigd." Bovendien ontwikkelt hij al snel een eigenzinnige visie op welzijnswerk die die indruist tegen de tijdgeest. Waar andere welzijnswerkers mensen met achterstand in de watten wilden leggen en beschermen tegen de boze buitenwereld, wil Daniël de mensen juist prikkelen om een zelfstandig leven op te bouwen. Gevolg was een hoop conflicten met collega's en andere instellingen – ook al omdat hij erg koppig is en geen man is om zoete broodjes mee te bakken.

Camping

Daniël Giltay Veth dreigt wegbezuinigd te worden en zou ergens gearachuteerd worden als buurtwiskoordinator. Maar hij heeft andere plannen. Hij neemt een rigoureuze besluit en neemt van de ene op de andere dag ontslag: "Opeens had ik geen inkomsten meer, niks. Maar ik weigerde pertinent mee te werken in een systeem van welzijnswerk dat er alleen op gericht is zichzelf in stand te houden." Hij besluit voor zichzelf te beginnen en richt een eigen bedrijfje op: Wavegame. Er bestaat een gigantische jeugdwerkloosheid en Wavegame wil werkgelegenheidsprojecten voor jongeren opzetten. Dankzij een inmiddels omvangrijk sociaal netwerk krijgt Giltay Veth al snel een opmerkelijke opdracht van ambtenaren van de gemeente. Zij vragen hem de al geruime tijd leegstaande camping Zeeburg in Amsterdam Oost te kraken. De ambtenaren zouden intussen een oogje dichtknijpen. Sterker nog: "Ze stonden met de sleutelbossen klaar en hebben

We wilden rust, rust, rust...

persoonlijk het hek voor me geopend." Met gemeentelijke subsidie maakt hij een herstart met de camping als werkgelegenheidsproject voor jongeren. Het is het begin van zijn carrière als ondernemer. Vanaf dan gaat het snel. Hij zet nieuwe werkgelegenheidsprojecten op en ontwikkelt zich als specialist van de onderkant van de arbeidsmarkt. Heel veel jaren gaat dat goed tot er weer conflicten komen, omdat hij er nogal uitgesproken meningen op nahoudt. Een van zijn projecten gaat in 1995 failliet. Ook op Zeeburg is er onenigheid.

Spagaat

Daniël Giltay Veth komt in een sociale spagaat terecht. Enerzijds heeft hij enorme werklust en wil hij voor jongeren iets betekenen, maar de werkdruk is enorm en dreigt hem boven het hoofd te groeien. Alle verplichtingen hebben hem in een keurslijf gedrongen dat hem naar adem doen snakken. De conflicten doen ten slotte iets in hem knakken. Tijdens een verjaardagsetentje bij zijn vriendin neemt hij een radicaal besluit. Daniël: "We zeiden tegen elkaar: zo kan het niet doorgaan. We verkopen de hele handel en gaan er met onze zeilboot vandoor. Die hadden we al enige jaren; ik ben een fervent zeezeiler. De woonboot waar we al achttien jaar op woonden hebben we in de verkoop gedaan, net als de rest van onze spullen. Drie maanden later waren we weg."

Daniël en zijn vriendin hebben het gevoel gekregen dat hun vrijheid hen ontnomen is. Ze willen haar terug. Op zee zijn ze compleet zorgeloos. Helemaal alleen. "Wij met z'n drieën," zeggen ze tegen elkaar. Twee mensen en hun boot. Op zee ontsnappen ze aan het jachtige westerse leven. Daniël: "Bevrijd waren we van een fragmentatiebom van prikkels, honderden nieuwsberichten en e-mails, formulieren en procedures, schreeuwende reclames. We wilden rust, rust, rust..."

Schaduwzijde

Tweeënehalf jaar blijven ze weg. Eerst Spanje rond, vervolgens naar de Canarische Eilanden en ten slotte door het hele Middellandse Zeebekken. Ze proeven

de charme van het korte verblijf. Daniël: "Je doet vluchtige contacten met de mensen op: heftig en kortstondig. Wat mooi om daar weer een streep onder te zetten: nieuwe vrijheid."

Toch kan de onderkant van arbeidsmarkt in Nederland hem nooit helemaal loslaten. Hoe langer de reis duurt, hoe meer de schaduwzijde van dit ogenschijnlijk paradijselijke leven hem gaat beklemmen. Er zit teveel leegte in, er zijn geen intellectuele uitdagingen – en die heeft hij toch nodig. Op een klein Grieks eiland overwegen ze nog even een eet- en/of drinktentje te beginnen,

TIP

Virtuele tips

Enkele lezers stuurden ons websites waar leuke tips op het gebied van huishouden te vinden zijn, zoals www.oma-weetraad.com, met allerlei handige weetjes uit de oude doos. Op www.boodschappen.nl (de website van het maandblad *Boodschappen* dat in een aantal supermarkten gratis verkrijgbaar is) worden in de rubriek *Lezers voor lezers* talloze tips op het gebied van koken en huishouden aangeboden. Ook makkelijk te doorzoeken op trefwoord. Dan is er nog www.SimplifyLife.nl. In de rubriek *Huis en gezin* vind je allerlei leuke tips om het huishouden te vereenvoudigen. Op de site van de omroep Llink (www.Llink.nl) kun je bij het aanvragen van hun nieuwsbrief aanvinken dat je graag dagelijks de tip van de dag wilt ontvangen. Heb je hier nog niet genoeg aan? Wie bij Google het trefwoord huishoudtips intikt, krijgt maar liefst 62.000 hits.

TIP

Twee vriezers

We hebben geen megagrote vriezer; we gebruiken twee tafelmodellen. De groenten van de moestuin worden geblancheerd en ingevroren en is de voorraad op, dan kan deze vriezer weer uit en gebruiken we verder onze eerste vriezer.

*Annemieke Owel,
Den Helder*

Voor de winter

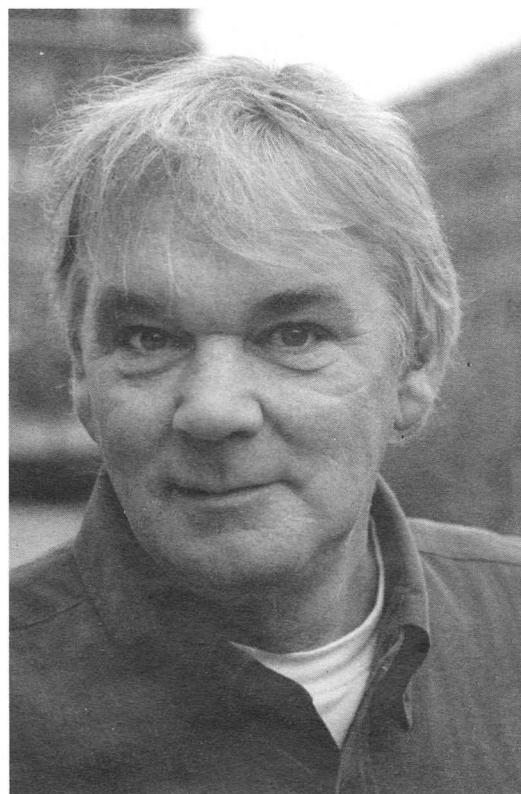
Onlangs heb ik ons 25 jaar oude dekbed waarvan de dons-vulling steeds naar één kant zakte weer nieuw leven ingeblazen door er met de naaimachine ca. 30 cm brede vierkanten in te naaien. Ik begon met de dons-vulling zo goed mogelijk te spreiden. Daarna naaide ik horizontale banen en na de vulling opnieuw gelijkmatig te verdelen naaide ik tenslotte verticale banen. De vulling kan nu geen kant meer op. Resultaat: weer een heerlijk warm dekbed!

*Monique Woning,
Rotterdam*

maar het gruwelijke toekomstperspectief van iedere dag dezelfde gesprekken met dezelfde mensen doen Daniëls gedachten gauw overstag gaan. Vanaf het moment dat dit besluit gevallen is, wil hij terug.

Koersvast

In Nederland willen ze het niet meer zo druk krijgen als voor de zeilreis. Acht maanden werken en vier maanden met de zeilboot op expeditie en erover schrijven lijkt hen een goede mix. Door een sobere levensstijl kunnen ze van heel weinig geld leven. Daniël begint een nieuw bedrijfje: DGV Creatieve Impulsen. Daniël: "Ik heb altijd gezegd: mijn specialiteit is het handen en voeten geven aan luchtkastelen. Kom maar met een gek idee, hoe onmogelijk ook, dan zal ik het operationeel maken." Van zijn vader leent hij wat geld, want Daniël en zijn vriendin hebben tijdens hun reis alles opgemaakt. Binnen een week heeft hij een opdracht: hij moet een failliet detacheringbureau dat gespecialiseerd is in moeilijk bemiddelbare en langdurig werklozen nieuw leven inblazen. "Een razend ingewikkelde klus, maar daar houd ik van." Het is de geboorte van Koersvast, uitzend- en detacheringbureau voor langdurig werklozen, dak- en thuislozen. Het lukt hem om het bedrijf weer op de rails te krijgen. Giltay Veth beschouwt het als zijn belangrijkste taak om mensen aan de onderkant van de arbeidsmarkt aan de slag helpen, "omdat de maatschappij op den duur ontploft als mensen structureel langs de kant blijven staan." Hij heeft veel geduld en respect voor de klant, die door de samenleving als onbemiddelbaar aan de straat is gezet en veel frustratie en wantrouwen heeft opgebouwd jegens de maatschappij. Daniël: "En of dat nou terecht is of niet doet niet ter zake. Het is hún beleving." Het bureau ging in de beginjaren onorthodox en eigenzinnig te werk. De begeleiding was optimaal. Bij een sollicitatie ging er iemand van het bureau mee. Daniël: "Zo ver moet het soms gaan; dat je ze letterlijk aflevert."



Profijt

Intussens zijn we een aantal jaren verder. De moeilijkste groepen, drugs-, gok-, alcoholverslaafden en voormalige criminelen, kunnen niet meer bemiddeld worden. Daniël Giltay Veth: "Het kabinet Balkenende heeft alle fiscale regelingen afgeschaft die werk voor deze mensen mogelijk maken. Als ondernemer kan ik er zonder die extra financiering moeilijk mee doorgaan." Met moeite houdt hij het bedrijf nog in de vaart. Intussen profiteert de maatschappij van het feit dat Koersvast bestaat; er hoeven namelijk minder uitkeringen betaald te worden. Daniël: "Daarom ben ik dringend op zoek naar ideële investeerders, naar aandeelhouders. De economie trekt weer aan en de laatste jaren maken we weer lichte winst. Wie durft?"

Meer info over investeren in Koersvast:
www.koersvast.org

